

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ

(ΣΥΜ 6/2018)

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παράγραφος 2, περίπτωση ια' του Ν. 4013/2011)

ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 6^η Δεκεμβρίου 2018, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9:00 π.μ., και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 (5ος όροφος), όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής Αρχή) σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα Μέλη της Αρχής, παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. Γεώργιος Καταπόδης	(Πρόεδρος)
2. Χριστίνα Μπουσουλέγκα	(Αντιπρόεδρος)
3. Ερωφίλη Χριστοβασίλη	(Μέλος)
4. Δημήτριος Σταθακόπουλος	(Μέλος)
5. Δημήτριος Λουρίκας	(Μέλος)

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν.

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου. Π.Ε. Διοικητικού - Οικονομικού

Εισηγήτρια: Δήμητρα Παπασταματίου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ

Κατά τη διάρκεια της της συνεδρίασης παρέστησαν η εισηγήτρια κ. Παπασταματίου καθώς και ο Αν. Γενικός Διευθυντής, κ. Ευάγγελος Καραμανλής οι οποίοι αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας από τα Μέλη του Συμβουλίου της Αρχής.

Με τα υπ' αριθμ. πρωτ. ΕΑΑΔΗΣΥ α) 5605/29.10.2018 και β) 5358/15.10.2018 ερωτήματά τους ο Δήμαρχος Ψαρών και ο Δήμος Φαρσάλων αντίστοιχα, αιτούνται την παροχή συμβουλής αναφορικά με την ανάθεση δημόσιας σύμβασης για την υλοποίηση καλλιτεχνικών έργων και ειδικότερα φιλοτέχνηση αγαλμάτων.

Ιστορικό – Ερωτήματα

Με τα ως άνω σχετικά ερωτήματα ο δήμαρχος Ψαρρών και η Προϊσταμένη της Δ/σης Προγραμματισμού και Ανάπτυξης του Δήμου Φαρσάλων, έθεσαν ερωτήματα σχετικά με την ανάθεση δημόσιας σύμβασης για την υλοποίηση καλλιτεχνικών έργων και ειδικότερα φιλοτέχνηση αγαλμάτων. Τα σχετικά ερωτήματα, αφορούν:

Την δυνατότητα ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για την φιλοτέχνηση αγάλματος, μέσω του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, και εάν η εν λόγω διάταξη ορίζει συγκεκριμένη διαδικασία. Την υποχρέωση χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον η ανάθεση αφορά φιλοτέχνηση αγάλματος, δυνάμει του άρθρου 32 του ν. 4412/2016.

II. Νομικό πλαίσιο

Νόμος 4412/2016

Άρθρο 32 Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:

[...]β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

αα) στόχος της σύμβασης είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης, [...].

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΜΕΛΕΤΩΝ

Άρθρο 111 Πεδίο εφαρμογής (άρθρο 78 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Οι διατάξεις των άρθρων 112 έως 115 εφαρμόζονται:

α) στους διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών·

β) στους διαγωνισμούς μελετών με απονομή βραβείων ή καταβολή χρηματικών ποσών στους συμμετέχοντες.

Στην περίπτωση α', το κατώτατο όριο που αναφέρεται στο άρθρο 5 υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία, χωρίς ΦΠΑ, της δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ενδεχόμενων βραβείων ή χρηματικών ποσών για τους συμμετέχοντες.

Στην περίπτωση β', ως κατώτατο όριο νοείται το συνολικό ύψος των εν λόγω απονεμόμενων βραβείων και καταβαλλόμενων χρηματικών ποσών, συμπεριλαμβανομένης της εκτιμώμενης αξίας, χωρίς ΦΠΑ, της δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών που μπορεί να ανατεθεί αργότερα δυνάμει της παραγράφου 5 του άρθρου 32, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει εξαγγείλει στην προκήρυξη διαγωνισμού μελετών την πρόθεσή της να προβεί σε ανάθεση τέτοιου είδους σύμβασης.

Άρθρο 112 Προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις (άρθρο 79 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές που σκοπεύουν να διοργανώσουν διαγωνισμό μελετών, γνωστοποιούν την πρόθεσή τους αυτή μέσω προκήρυξης διαγωνισμού μελετών. Εάν σκοπεύουν να αναθέσουν επακόλουθη σύμβαση υπηρεσιών δυνάμει της παραγράφου 5 του άρθρου 32, αναφέρουν την πρόθεσή τους στην προκήρυξη διαγωνισμού μελετών.
2. Οι αναθέτουσες αρχές που έχουν διοργανώσει διαγωνισμό μελετών αποστέλλουν γνωστοποίηση με τα αποτελέσματα του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 65 και πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την ημερομηνία αποστολής. Εάν η γνωστοποίηση αυτή μπορεί:
  - α) να εμποδίσει την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας ή,
  - β) να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον ή
  - γ) να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα συγκεκριμένης δημόσιας ή ιδιωτικής επιχείρησης ή
  - δ) να βλάψει τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών, επιτρέπεται να μη δημοσιεύονται πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα του διαγωνισμού μελετών.
3. Οι προκηρύξεις και οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δημοσιεύονται, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 έως 6 του άρθρου 65 και το άρθρο 66. Για τους διαγωνισμούς μελετών άνω των ορίων, οι προκηρύξεις και οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στα Μέρη Ε' και ΣΤ' αντιστοίχως του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α', υπό τη μορφή τυποποιημένων εντύπων.
4. Για τους διαγωνισμούς μελετών κάτω των ορίων, αντί για τις παραγράφους 1 έως 3, εφαρμόζεται το άρθρο 122.

Άρθρο 113 Κανόνες σχετικά με τη διοργάνωση διαγωνισμών μελετών και την επιλογή συμμετεχόντων (άρθρο 80 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Για τη διοργάνωση των διαγωνισμών μελετών, οι αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν διαδικασίες προσαρμοσμένες στις διατάξεις των άρθρων 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 37, 111, 112, 113, 114 και 115.
2. Το δικαίωμα συμμετοχής στους διαγωνισμούς μελετών δεν περιορίζεται:
  - α) στην επικράτεια ή σε τμήμα της επικράτειας,
  - β) από το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες θα έπρεπε να είναι, δυνάμει της κείμενης νομοθεσίας είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα.
3. Εάν για έναν διαγωνισμό μελετών προβλέπεται περιορισμός του αριθμού των συμμετεχόντων, οι αναθέτουσες αρχές θεσπίζουν σαφή και χωρίς διακρίσεις κριτήρια επιλογής. Σε κάθε περίπτωση, ο αριθμός υποψηφίων που καλούνται να συμμετάσχουν πρέπει να είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίζεται πραγματικός ανταγωνισμός.

Άρθρο 114 Σύνθεση της κριτικής επιτροπής (άρθρο 81 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Η κριτική επιτροπή απαρτίζεται αποκλειστικά από φυσικά πρόσωπα ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό μελετών. Όταν απαιτείται από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό να διαθέτουν συγκεκριμένο επαγγελματικό προσόν, τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών της κριτικής επιτροπής διαθέτει το προσόν αυτό ή άλλο ισοδύναμο προσόν.

Άρθρο 115 Αποφάσεις της κριτικής επιτροπής (άρθρο 82 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Η κριτική επιτροπή είναι αδέσμευτη κατά τη λήψη των αποφάσεών της ή κατά τις γνωμοδοτήσεις της.
2. Η κριτική επιτροπή εξετάζει τις μελέτες και τα σχέδια που υποβάλλονται από τους υποψηφίους με τρόπο ανώνυμο και βασιζόμενη αποκλειστικά στα κριτήρια που επισημαίνονται στην προκήρυξη του διαγωνισμού μελετών.
3. Η κριτική επιτροπή καταχωρίζει σε πρακτικό που υπογράφεται από τα μέλη της την

κατάταξη των μελετών στην οποία καταλήγει, σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά κάθε σχεδίου, καθώς και τις παρατηρήσεις της και κάθε σημείο που μπορεί να χρειάζεται αποσαφήνιση.

4. Τηρείται ανωνυμία μέχρι την γνωμοδότηση ή τη λήψη απόφασης από την κριτική επιτροπή.

5. Οι υποψήφιοι μπορούν να καλούνται εάν χρειάζεται να απαντήσουν σε ερωτήσεις που έχει καταχωρήσει στο πρακτικό της η κριτική επιτροπή προς διευκρίνιση οποιουδήποτε στοιχείου των έργων.

6. Συντάσσονται πλήρη πρακτικά του διαλόγου μεταξύ των μελών της κριτικής επιτροπής και των υποψηφίων.

Νόμος 1218/1981 Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος

Άρθρο 9.

Ειδικά δικαιώματα μελών.

1. Μόνον τακτικά μέλη του Επιμελητηρίου δύνανται να αναλαμβάνουν και εκτελούν παραγγελίας έργων ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτικής και διακοσμητικής δια λογαριασμόν:

α) Κρατικών Υπηρεσιών,

β) Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, των Ενώσεων και Ιδρυμάτων

αυτών,

γ) Κοινοφιλών Ιδρυμάτων και Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου,

δ) Ερανικών Επιτροπών,

ε) Οργανισμών Κοινής Ωφελείας,

στ) Ιερών Ναών,

ζ) Νεκροταφείων.

2. Της παρούσης εξαιρούνται ιερείς και μοναχοί πραγματοποιούντες αγιογράφησιν μοναστηριακών Ιερών Ναών.

3. Ο τρόπος της αναθέσεως και αναλήψεως των ως άνω καλλιτεχνικών εργασιών δια διαγωνισμού ή και απ' ευθείας, ρυθμίζεται δια Π. Διατάγματος εκδιδόμενου κατόπιν προτάσεως του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών και μετά από εισήγησιν του Διοικητικού Συμβουλίου του Επιμελητηρίου, βασιζομένην εις μελέτην και γνωμοδότησιν των Τμημάτων.

4. Τακτικά μέλη του Επιμελητηρίου μετέχουν απαραιτήτως και κατά προτεραιότητα εις επισήμους ελληνικής συμμετοχής, ως και εις οργανουμένας υπό του Κράτους εκθέσεις εις το εξωτερικόν.

Ν. 3463/2006: ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΩΝ και ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 209 Προμήθειες - Υπηρεσίες - Μελέτες

[...] 7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζεται το όριο προϋπολογισμού δαπάνης των καλλιτεχνικών έργων, που εκτελούνται με απευθείας ανάθεση από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας ή τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου των φορέων της παραγράφου 1 [...].

ΠΔ 30 /1996 ΚΩΔΙΚΑΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Άρθρο 101

(Άρθρο 28 Ν. 2218/94)

Εικαστικά έργα - Εργασίες πολιτιστικού χαρακτήρα

1. Ως εικαστικό έργο για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του νόμου, νοείται κάθε έργο εικαστικής τέχνης, ή περισσότερα έργα της ίδιας ή διαφορετικών εικαστικών τεχνών, τα οποία αποτελούν ενιαίο σύνολο και τοποθετούνται στον ίδιο χώρο.

2. Η δημιουργία του εικαστικού έργου, ύστερα από τον καθορισμό του είδους, της δαπάνης, των διαστάσεων και του χώρου τοποθέτησής του, ανατίθεται σε καλλιτέχνη.

[Η ανάθεση γίνεται απευθείας με απόφαση του Νομάρχη ύστερα από γνώμη της επιτροπής της παραγράφου 4, εφόσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη είναι μικρότερη από δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές ή ο πανελλήνιος καλλιτεχνικός διαγωνισμός αποβεί δύο φορές άγονος]. [Αν η δαπάνη υπερβαίνει το ποσό αυτό, προκηρύσσεται πανελλήνιος καλλιτεχνικός διαγωνισμός για την ανάθεση δημιουργίας του].

*** Με την παράγραφο 1 περ. 64 του άρθρου 377 του Ν. 4412/2016 ΦΕΚ Α 147 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΑΝ τα μέσα σε [] παραπάνω β και γ εδάφια της παραγράφου 2.

3. Τοποθέτηση εικαστικών έργων μπορεί να γίνει και με αγορά έργου που έχει δημιουργηθεί. Η αγορά γίνεται μόνο από τον καλλιτέχνη-δημιουργό ή από το νόμιμο κάτοχό του. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου αυτού.

4. Σε κάθε Ν.Α. συνιστάται επιτροπή κρίσης εικαστικών έργων η οποία αποτελείται από :

α. Δύο εκπροσώπου του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος (Ε.Ε.Τ.Ε.).

β. Έναν αρχιτέκτονα εκπρόσωπο του Τ.Ε.Ε.

γ. Ένα νομαρχιακό σύμβουλο και

δ. Έναν αρχιτέκτονα υπάλληλο της Ν.Α.

Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Νομάρχη με την οποία ορίζονται και τα μέλη των περιπτ. γ' και δ' με τους αναπληρωτές τους. Τα μέλη των περιπτ. α' και β' υποδεικνύονται από τις οργανώσεις τους. Αν η υπόδειξη δεν γίνει μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήψη του σχετικού ερωτήματος, ορίζονται από το Νομάρχη ως μέλη δύο καλλιτέχνες εικαστικών τεχνών και ένας αρχιτέκτονας μέλος του Τ.Ε.Ε. που δεν έχουν υπαλληλική σχέση με τη Ν.Α. Η θητεία των μελών είναι διετής, και οπωσδήποτε λήγει με τη λήξη της νομαρχιακής περιόδου. Μέλος της επιτροπής που δεν συμμετέχει σε τρεις συνεχείς συνεδριάσεις ή χάνει την ιδιότητα του μέλους του φορέα που εκπροσωπεί ή την υπαλληλική του ιδιότητα, αντικαθίσταται.

Κάθε νέο μέλος ορίζεται με την ίδια διαδικασία και η θητεία του διαρκεί όσο το υπόλοιπο της θητείας του παλιού μέλους.

Με την απόφαση συγκρότησης της επιτροπής ορίζεται και ο πρόεδρός της. Γραμματέας της επιτροπής ορίζεται, με απόφαση του Νομάρχη υπάλληλός της Ν.Α.

5. Έργο της επιτροπής είναι :

α. Η κατάρτιση και εισήγηση στο Ν.Σ. του ετήσιου προγράμματος αγοράς ή δημιουργίας και τοποθέτησης εικαστικών έργων σε δημόσιους χώρους και κτίρια και ετήσιου προγράμματος εργασιών πολιτιστικού χαρακτήρα.

Το πρόγραμμα αγοράς ή δημιουργίας και τοποθέτησης εικαστικών έργων περιέχει, ιδίως, τα είδη των εικαστικών έργων που θα αγοραστούν ή θα δημιουργηθούν (ζωγραφικά, χαρακτικά, γλυπτά κ.λπ.), τους χώρους τοποθέτησης κάθε έργου, τις διαστάσεις του, κατά προσέγγιση και την προϋπολογιζόμενη δαπάνη.

β. Η εισήγηση στο Ν.Σ. για το ετήσιο πρόγραμμα συντήρησης των εικαστικών έργων που έχουν ήδη τοποθετηθεί.

γ. Η εισήγηση στο Νομάρχη για το συγκεκριμένο καλλιτέχνη, τον καθορισμό χρονικών ορίων και κάθε θέμα σχετικό με την απευθείας ανάθεση ή αγορά εικαστικού έργου.

δ. Η θέσπιση προδιαγραφών για την προκήρυξη πανελλήνιου καλλιτεχνικού διαγωνισμού για δημιουργία και τοποθέτηση εικαστικού έργου.

ε. Η εισήγηση στο Ν.Σ. ή στο Νομάρχη, ανάλογα με το ύψος της δαπάνης για τις προδιαγραφές και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την ανάθεση εργασιών πολιτιστικού χαρακτήρα.

6. Οι καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί διενεργούνται από πενταμελή κριτική επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Νομάρχη και αποτελείται από :

α. Δύο εκπροσώπου του Ε.Ε.Τ.Ε.

β. Ενα νομαρχιακό σύμβουλο.

γ. Εναν αρχιτέκτονα της Ν.Α.

δ. Το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας της περιοχής που πρόκειται να τοποθετηθεί το εικαστικό έργο ή εκπρόσωπό του.

Η απόφαση της κριτικής επιτροπής του διαγωνισμού επικυρώνεται από το Νομαρχιακό Συμβούλιο. Ενστάσεις κατά της απόφασης της επιτροπής από καλλιτέχνες, που πήραν μέρος στο διαγωνισμό και αφορούν μόνο σε διαδικαστικά θέματα, εξετάζονται, πριν από την επικύρωση από την επιτροπή της παραγράφου 4, η οποία εισηγείται την επικύρωση της απόφασης ή την επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού, προτείνοντας νέα κριτική επιτροπή.

Τα έξοδα της προκήρυξης του καλλιτεχνικού διαγωνισμού βαρύνουν το ποσό που διατίθεται για το καλλιτεχνικό έργο.

7. Οι αμοιβές των μελών των επιτροπών βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ν.Α. και καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

[8. (7) Θέματα που αφορούν στη λειτουργία και στο έργο των επιτροπών, καθώς και στην προκήρυξη της δημιουργίας και τοποθέτησης εικαστικών έργων με απευθείας ανάθεση ή πανελλήνιο καλλιτεχνικό διαγωνισμό, ρυθμίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Πολιτισμού].

*** Με την παράγραφο 1 περ. 64 του άρθρου 377 του Ν. 4412/2016 ΦΕΚ Α 147 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ η μέσα σε [] παραπάνω αναριθμηθείσα παράγραφος 8.

9. (8) Ως εργασία πολιτιστικού χαρακτήρα νοείται για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κάθε δημιουργήμα λόγου, τέχνης ή επιστήμης και ιδίως τα γραπτά ή προφορικά κείμενα, οι μουσικές συνθέσεις με κείμενο ή χωρίς, τα θεατρικά έργα με μουσική ή χωρίς, οι χορογραφίες και οι παντομίμες, τα οπτικοακουστικά έργα, οι φωτογραφίες, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική.

[10. (9) Η ανάθεση εκτέλεσης εργασιών πολιτιστικού χαρακτήρα γίνεται απευθείας με σύμβαση που συνάπτεται :

α. Με απόφαση του Νομάρχη ύστερα από γνώμη της επιτροπής της παραγράφου 4, εφόσον η προϋπολογισμένη δαπάνη δεν είναι μεγαλύτερη από δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές.

β. Με απόφαση του Ν.Σ., ύστερα από γνώμη της ίδιας επιτροπής, αν η δαπάνη είναι μεγαλύτερη από δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές].

[11. (10) Τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο αυτό νοούνται χωρίς τον αναλογούντα Φ.Π.Α. και μπορεί να αυξάνονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών].

*** Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 6 αναριθμήθηκε ως παράγραφος 7 και οι παράγραφοι 7,8,9 και 10 αναριθμήθηκαν σε 8,9,10 και 11 αντίστοιχα, με την παρ. 39 του άρθρου 15 του Ν. 2503/1997 (ΦΕΚ Α`107).

*** Με την παράγραφο 1 περ. 64 του άρθρου 377 του Ν. 4412/2016 ΦΕΚ Α 147 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΑΝ οι μέσα σε [] παραπάνω αναριθμηθείσες παράγραφοι 10 και 11.

Άρθρο 12 αριθ. 117384 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Υποδομών και Μεταφορών "Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)

Άρθρο 12

Υποβολή Προσφορών/Αιτήσεων συμμετοχής

Χρόνος και τρόπος υποβολής Προσφορών/Αιτήσεων Συμμετοχής. 1. Χρόνος και τρόπος υποβολής Προσφορών/Αιτήσεων Συμμετοχής.

1.1. Οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν την προσφορά/αίτηση συμμετοχής, τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή τους σε διαδικασία σύναψης σύμβασης και μέχρι τη σύναψη αυτής μέσω του υποσυστήματος με τρόπο και σε χρόνο που ορίζεται κατά περίπτωση στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και της παρούσης.

1.2 Οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν την προσφορά ή την αίτηση συμμετοχής τους σε ηλεκτρονικό φάκελο μέσα στη προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

Τα περιεχόμενα του ανωτέρω φακέλου ορίζονται, κατά περίπτωση, ως εξής:

(α) Ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» στον οποίο

περιλαμβάνονται τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα.

(β) Ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνονται τα τεχνικά στοιχεία της προσφοράς του οικονομικού φορέα.

(γ) Ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική [...]

Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά» υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της παρούσης.[...].

III. Νομική εκτίμηση

Αναφορικά με τα σχετικά ερωτήματα, διευκρινίζεται ότι η υλοποίηση καλλιτεχνικών έργων, δύναται να υπαχθεί στη διαδικασία του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, το οποίο ορίζει μεταξύ άλλων ότι *«1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. 2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:*

[...]

β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

αα) στόχος της σύμβασης είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης [...]»

Η παραπάνω διάταξη, δίνει τη δυνατότητα ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης, χωρίς την τήρηση κάποιας συγκεκριμένης διαγωνιστικής διαδικασίας, λόγω της ιδιαιτερότητας των έργων τέχνης. Ωστόσο, αποσαφηνίζεται ότι υφίσταται η υποχρέωση τήρησης της διαδικασίας του άρθρου 12 της υπ. αριθ. 117384 ΚΥΑ, η οποία περιγράφει τον τρόπο διεξαγωγής της διαπραγμάτευσης μέσω ΕΣΗΔΗΣ.

Επιπλέον, η διαδικασία επιλογής καλλιτέχνη θα μπορούσε να διεξαχθεί και μέσω της διαγωνιστικής διαδικασίας των άρθρων του ν. 4412/2016, που εφαρμόζονται σε διαγωνισμούς μελετών (άρθρα 111-115).

Τέλος, επισημαίνεται, ότι ειδικότερα νομοθετήματα τα οποία ρυθμίζουν αναθέσεις εικαστικών έργων, μπορούν να εφαρμόζονται παράλληλα με τον ν. 4412/2016, εφόσον δεν έχουν καταργηθεί ρητά από διατάξεις αυτού, δεν έρχονται σε αντίθεση με τις προβλέψεις του ή δεν ρυθμίζουν τα ίδια θέματα με άλλο τρόπο.

Αθήνα, 6 Δεκεμβρίου 2018
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο Πρόεδρος
Γεώργιος Καταπόδης

